==
અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.
==

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

ક્રિમિનલ અપીલ (અગેઈન્સ્ટ કન્વિક્શન) નં. ૫૫૨/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટેઃ

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે.એમ. ઠક્કર

==

૧	શું સ્થાનિક પેપર્સના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રિફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમુર્તિ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તેના હેઠળ કરાયેલા કોઈપણ આદેશને લગતા કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના

==

ત્રિલોકભાઈ મોતીલાલ રાજપુત (બુંદેલ).................. અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય ....પ્રતિવાદી (ઓ)

==

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા (ઓ) નં. ૧ તરફે બેલાબેન એમ. નાયક, વકીલ

અપીલકર્તા (ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી ભુનેશ સી. રુપેરા, વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી એલ.બી. ડાભી, એ.પી.પી.

==

કોરમઃ **માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે.એમ. ઠક્કર**

તારીખઃ૦૫/૧૧/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અપીલ સ્પેશિયલ જજ (એટ્રોસિટી), કોર્ટ નં. ૭, અમદાવાદ દ્વારા સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ માં તા. ૨૪/૦૩/૨૦૧૪ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. આ ફોજદારી અપીલમાં અપીલકર્તા ઉક્ત સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ માં મૂળ આરોપી છે. અપીલકર્તા પર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૬, ૩૩૭, ૨૯૪(બી) અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે આરોપ મૂકવામાં

આવ્યો હતો. આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, આરોપી–અપીલકર્તાને શંકાનો લાભ આપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૬, ૩૩૭, ૨૯૪(બી) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આરોપમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. જોકે, હાલની અપીલમાં અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. ઉક્ત ગુનાઓમાં હાલના અપીલકર્તા–આરોપી સામે દોષસિદ્ધિ નોંધ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે ૧ (એક) વર્ષની સાદી કેદની સજા અને રૂ. ૪,૦૦૦/– નો દંડ અને જો દંડ ન ચૂકવવામાં આવે તો ૧ (એક) મહિનાની સાદી કેદની સજા ફટકારી છે અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે, અપીલકર્તાને ૧ (એક) વર્ષની સાદી કેદની સજા અને રૂ. ૪૦૦૦/– નો દંડ અને કસૂર થયે ૧ (એક) મહિનાની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે. અપીલકર્તા પર લાદવામાં આવેલી સજા એકસાથે ભોગવવાની રહેશે.

૩. ટૂંકમાં કહીએ તો, ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો હતો કે તા. ૦૨/૦૨/૨૦૦૫ ના રોજ, સાંજે આશરે ૦૬.૪૫ કલાકે, જ્યારે

અપીલકર્તા તેની કેબિન–દુકાનમાં હાજર હતો, જ્યાં તે ઘડિયાળ રિપેર કરવાની નાની દુકાન ચલાવે છે, ત્યારે આરોપી અને ફરિયાદી વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો, જેણે તેની ઘડિયાળ રિપેર કરવા આપી હતી અને ઉક્ત ઝઘડા દરમિયાન, અપીલકર્તાએ ફરિયાદીને ગાળો આપી હતી અને તેની જાતિનું નામ લઈને અને અપમાનજનક શબ્દો/ભાષાનો ઉપયોગ કરીને તેનું અપમાન કર્યું હતું. ફરિયાદ પક્ષના કેસ મુજબ, ઝઘડા સમયે, અપીલકર્તા કેટલીક ઘડિયાળનું રિપેરિંગ કરી રહ્યો હતો અને તે હેતુ માટે, તેણે ઘડિયાળના ભાગોને સાફ કરવા માટે એક વાટકીમાં એસિડ રેડ્યું હતું અને ઝઘડા દરમિયાન અપીલકર્તાએ ઉક્ત પ્રવાહી એસિડ ફરિયાદી પર ફેંક્યું હતું જેના કારણે ફરિયાદીને છાતી અને હાથ પર થોડું પ્રવાહી એસિડ પડવાથી દાઝી જવાથી ઈજાઓ પહોંચી હતી. ફરિયાદીની હોસ્પિટલમાં સારવાર કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદીએ ઘટના બની તે જ તારીખે એટલે કે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૧૫ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. તેમની ફરિયાદમાં તેમણે એવા સાક્ષીઓના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો જેઓ, તેમના આક્ષેપ મુજબ ઘટના બની ત્યારે અપીલકર્તાની દુકાન પર તેમની સાથે હાજર હતા.

૩.૧ ત્યારબાદ, તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી. ફરિયાદ પક્ષના જણાવ્યા મુજબ, તપાસ દરમિયાન પૂરતી સામગ્રી મેળવ્યા પછી, અપીલકર્તા–આરોપી સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ કેસ

સ્પેશિયલ કોર્ટ દ્વારા ચલાવવાપાત્ર હોવાથી સ્પેશિયલ કોર્ટ સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યો હતો. સ્પેશિયલ કોર્ટે આંક ૫ પર આરોપનામું ઘડ્યું હતું.

૩.૨ હાલના અપીલકર્તા–આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પૂછવામાં આવતા, આરોપી–અપીલકર્તાએ ગુનો કબૂલ કર્યો ન હતો અને કેસ ચલાવવાની માંગણી કરી હતી.

૩.૩ આરોપી–હાલના અપીલકર્તા સામે કેસ–આરોપ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે ૧૧ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી. ફરિયાદ પક્ષે દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો અને લગભગ ૧૪ દસ્તાવેજો રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા હતા. મૌખિક પુરાવા નોંધાયા પછી, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ અપીલકર્તા–આરોપીનું વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું અને અપીલકર્તા–આરોપી સમક્ષ દોષિત ઠેરવતા પુરાવાઓની સામગ્રી મૂકવામાં આવી હતી.

૩.૪ પોતાના વધુ નિવેદનમાં આરોપી–અપીલકર્તાએ જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદી ઉક્ત વિસ્તારમાં જાણીતો માથાભારે શખ્સ છે અને તે "હપ્તા" ઉઘરાવતો હતો અને તે રકમનો ઉપયોગ દારૂ ખરીદવા માટે કરતો હતો અને ત્યાં રહેતા લોકોને અથવા પોતાની દુકાનો / વ્યવસાય ચલાવતા લોકોને હેરાન કરતો હતો. અપીલકર્તાએ પોતાના વધુ નિવેદનમાં એવો પણ ઉલ્લેખ

કર્યો હતો કે જ્યારે પણ તેની પુત્રી તેને મદદ કરવા માટે દુકાન પર બેસતી હતી, ત્યારે ફરિયાદી તેને હેરાન કરતો હતો. અપીલકર્તાએ એવો પણ દાવો કર્યો હતો કે આવી કોઈ ઘટના બની નથી અને તેને ખોટા કેસમાં ફસાવવામાં આવ્યો છે.

૩.૫ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને અપીલકર્તા અને ફરિયાદ પક્ષ તરફથી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો, ફરિયાદ પક્ષ અને અપીલકર્તા–આરોપીની રજૂઆતો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને ઉપર જણાવેલ સજા ફટકારી હતી. આ ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ થઈને, અપીલકર્તાએ હાલની અપીલ દાખલ કરી છે.

૪. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રૂપેરાએ રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી છે, જ્યારે અપીલકર્તા દોષિત નથી અને તેને ખોટા કેસમાં ફસાવવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાએ ફરિયાદનો વિરોધ કર્યો ન હતો અને તેણે કોઈપણ રીતે ફરિયાદીનું અપમાન કર્યું ન હતું, અપમાનજનક શબ્દો વાપરવાનો કે ફરિયાદીની જાતિ કે અન્ય શબ્દોના નામે અપમાન કરવાનો તો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી. અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે જો એમ માની લેવામાં આવે કે કથિત ઘટના બની હતી તો પણ એવું કહી શકાય નહીં કે ઘટના જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષ બની હતી અને તેથી, તે એટ્રોસિટી એક્ટની કલમ ૩(૧)(10) ની મર્યાદામાં આવશે નહીં અને વિદ્ધાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઉક્ત પાસાને ધ્યાનમાં ન લઈને અને અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી છે. અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે જે સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી છે તેણે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, તેમ છતાં, વિદ્ધાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઉક્ત પાસાની ભૂલભરેલી રીતે અવગણના કરી છે. અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે તમામ પંચ સાક્ષીઓને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને પરિણામે રિકવરી કે ઘટના સાબિત થઈ નથી. અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીના ભાઈની તપાસ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ ઉક્ત પુરાવો સંપૂર્ણપણે સાંભળેલી વાત પર આધારિત પુરાવો છે કારણ કે ઘટના સમયે ફરિયાદીનો ભાઈ હાજર ન હતો. અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલની રજૂઆત મુજબ બાજુની કેબિન ધારકના પુરાવાએ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું

નથી. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે આસ્મા તુન્નિચા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આંધ્રપ્રદેશ, (૨૦૧૧) ૧૧ એસસીસી ૨૫૯ માં નોંધાયેલા કેસના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે સચિન કુમાર વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ દિલ્હીના કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટના તા. ૦૩/૦૭/૨૦૦૬ ના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે દિનકર રાવ ઉર્ફે જવાલે વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્રના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાના કેસમાં આંધ્રપ્રદેશ હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો.

૪.૧. વિદ્વાન એપીપીએ અપીલનો અને અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો વિરોધ કર્યો છે. વિદ્વાન એપીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હોવાથી તેને દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ હોવાથી તપાસ અધિકારીએ મરણોન્મુખ નિવેદન નોંધવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને વિનંતી મોકલી હતી અને તે હેતુ માટે, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને બોલાવવામાં આવ્યા હતા. એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ (એટલે કે ઘટના/ફરિયાદની તારીખે) ફરિયાદીનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મરણોન્મુખ નિવેદનના તેમના ઉક્ત નિવેદનમાં ફરિયાદીએ સ્પષ્ટપણે અપીલકર્તાના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને ઘટનાની વિગતોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો. વિદ્વાન એપીપીએ એવી પણ

રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીના કપડાં પર દાઝેલાના/એસિડના નિશાન હતા. વિદ્ધાન એપીપીએ એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે અપીલકર્તા દ્ધારા એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું ત્યારે તે અપીલકર્તાની બાજુમાં કેબિન–દુકાન ચલાવતા એક વ્યક્તિ પર પણ પડ્યું હતું અને અપીલકર્તા દ્ધારા ફરિયાદી પર ફેંકવામાં આવેલા એસિડના કારણે તેને પણ ઈજા થઈ હતી. વિદ્ધાન એપીપીએ એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે કોર્ટે અપીલકર્તા સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ દોષસિદ્ધિ નોંધવામાં સાચો અને વાજબી નિર્ણય લીધો છે. અપીલકર્તા વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અંગે અને એટ્રોસિટી એક્ટની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના સંબંધમાં, વિદ્ધાન એપીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે દુકાન રસ્તાની બાજુમાં આવેલી છે અને તેથી, દુકાન જાહેર સ્થળે છે અને પરિણામે અપીલકર્તાનો એ દાવો ગેરસમજભર્યો અને ટકી ન શકે તેવો છે કે ઘટના એટ્રોસિટી એક્ટની કલમ ૩(૧)(10) ની મર્યાદામાં આવશે નહીં. વિદ્ધાન એપીપીએ એમ પણ જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદીને થયેલી ઈજાઓના કારણે તેને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને લગભગ ૭ દિવસ પછી એટલે કે તા. ૧૦/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ રજા આપવામાં આવી હતી.

૪.૨ વિદ્ધાન એપીપી અને અપીલકર્તાના વિદ્ધાન વકીલે સંયુક્ત રીતે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ શરૂ થાય તે પહેલાં ફરિયાદીનું મૃત્યુ થયું હતું અને વિદ્ધાન ટ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદામાં આ હકીકત નોંધી છે.

૪.૩ વિદ્વાન કોર્ટ સમક્ષ જણાવવામાં આવેલી વિગતો અનુસાર, ફરિયાદીનું જુલાઈ ૨૦૦૭ માં મૃત્યુ થયું હતું, એટલે કે ઘટનાની તારીખના આશરે ૨ વર્ષ પછી, અને તે હકીકત વિશે કોઈ વિવાદ નથી કે ફરિયાદીનું કુદરતી મૃત્યુ થયું હતું અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદાના ફકરા નંબર ૧૨ માં નોંધ્યું છે કે ફરિયાદીનું "કુદરતી મૃત્યુ" થયું હતું.

૪.૪ તદુપરાંત, ફરિયાદ પક્ષનો એવો પણ કેસ નથી કે ઘટનાને કારણે ફરિયાદીને થયેલી ઈજાઓને કારણે તેનું મૃત્યુ થયું હતું.

૪.૫ તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિવેદન/મરણોન્મુખ નિવેદનને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા મરણોન્મુખ નિવેદન તરીકે ગણવામાં આવ્યું નથી અને ફરિયાદ પક્ષનો પણ એવો કેસ નથી કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા ફરિયાદીના નિવેદનને મરણોન્મુખ નિવેદન તરીકે ગણવું જોઈએ.

૪.૬ વિદ્વાન એપીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદ પક્ષ એવો દાવો કરતો નથી કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલ ઉક્ત નિવેદન મરણોન્મુખ નિવેદનના સ્વરૂપમાં છે, અને તેની લાક્ષણિકતા ધરાવે છે અને તેને તે રીતે ગણવું જોઈએ.

૫. મેં અપીલકર્તા માટેના વિદ્વાન વકીલ અને વિદ્વાન એપીપીને સાંભળ્યા છે અને રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ અને અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયને પણ ધ્યાનમાં લીધા છે.

૫.૧ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ અને વિદ્વાન એપીપી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોના પ્રકાશમાં, હાલની અપીલમાં નિર્ણય માટે માત્ર એક જ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ દોષસિદ્ધિ નોંધવામાં અને તેને ઉપર જણાવેલ સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી છે કે કેમ.

૬. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૧ થી ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩ પંચના સાક્ષીઓ છે. પંચના સાક્ષીઓને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.

૬.૧ ત્યારબાદ, ફરિયાદ પક્ષે ફરિયાદીના ભાઈની ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ તરીકે તપાસ કરી હતી. તેમની જુબાનીમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ જણાવ્યું હતું કે ઘટના તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ સાંજે ૬.૩૦ થી

૭.૦૦ વાગ્યાની વચ્ચે બની હતી અને ઘટના સમયે, તેઓ ઘટનાસ્થળે હાજર ન હતા, પરંતુ તેઓ તેમના ઘરે હતા. તેમણે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદી તેમનો ભાઈ છે અને જ્યારે તેમને ખબર પડી કે તેમના ભાઈ (એટલે કે ફરિયાદી) અને અપીલકર્તા વચ્ચે કોઈ ઘટના બની છે, ત્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે ગયા હતા. તે સમયે અપીલકર્તા ઘટનાસ્થળે હાજર ન હતો. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી નં. ૪ એ તેમના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે તેઓ તેમના ભાઈને સારવાર માટે હોસ્પિટલ લઈ ગયા હતા. તેમણે તેમના પુરાવામાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમના ભાઈને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાં લગભગ ૫ દિવસ સુધી તેમની સારવાર કરવામાં આવી હતી. તેમની જુબાનીમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ પણ સ્વીકાર્યું હતું કે ફરિયાદીએ અપીલકર્તાને પથ્થર માર્યો હતો જેના કારણે અપીલકર્તાને ફ્રેક્ચર થયું હતું.

૬.૨. ફરિયાદ પક્ષે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ની તપાસ કરી હતી. ફરિયાદ પક્ષે દાવો કર્યો હતો કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ નજરે જોનાર સાક્ષી છે. તેમણે તેમની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે તેમની ડાબી આંખમાં એસિડનું એક ટીપું પડ્યું હતું અને તેઓ તરત જ તબીબી સારવાર માટે ગયા હતા અને તેમને ખબર ન હતી, અને તેઓ કહી શકતા નથી, કે તેમની ડાબી આંખમાં એસિડનું ટીપું કેવી રીતે પડ્યું. ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, અને ત્યારબાદ, તેમની ઉલટતપાસ

કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે ઝઘડો થયો હોઈ શકે છે, જોકે, તેઓ તેમના ટેલરિંગ / સિલાઈકામમાં વ્યસ્ત હતા. તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે પોલીસ સમક્ષ / તપાસ દરમિયાન તેમના નિવેદનમાં એવું કશું જણાવ્યું ન હતું કે આરોપીએ ફરિયાદીને ગાળો આપી હતી અને અપમાનજનક ભાષાનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

૬.૩. ત્યારબાદ, ફરિયાદ પક્ષે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ ની તપાસ કરી હતી. તેમના પુરાવામાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમની જુબાની રેકોર્ડ પર આધારિત છે અને તેમણે દર્દી એટલે કે ફરિયાદીને દાખલ કર્યા ન હતા અને/અથવા તપાસ્યા ન હતા કે સારવાર કરી ન હતી અને તેમના પુરાવા/જુબાની કેસ પેપરમાં નોંધાયેલી વિગતો પર આધારિત છે. રેકોર્ડ મુજબ, ફરિયાદીની તપાસ ડૉક્ટર સક્સેના દ્વારા કરવામાં આવી હતી, અને ઉક્ત ડૉક્ટર સક્સેનાએ ફરિયાદીને હકીકતો / ઇતિહાસ વિશે પૂછ્યું હતું. ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે, આશરે ૦૬.૪૫ કલાકે, શ્રી ત્રિલોક નામના એક વ્યક્તિએ તેમના પર એસિડ ફેંક્યું હતું અને ઉક્ત શ્રી ત્રિલોકે તેમને લાત પણ મારી હતી, અને તેમના મિત્રો તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં લાવ્યા હતા. તેમની જુબાનીમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ સ્પષ્ટતા કરી હતી કે તેમણે ફરિયાદીની તપાસ અને/અથવા સારવાર કરી

ન હતી અને તેમણે પોતે ફરિયાદીને ઘટનાનો ઈતિહાસ/હકીકતો પૂછી ન હતી. તેમની જુબાનીમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમણે રેકોર્ડના આધારે વિગતોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ તેમની જુબાનીમાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે હોસ્પિટલના રેકોર્ડ મુજબ, ફરિયાદીને તેમના ચહેરા અને ગળા પર ૪% ઈજા, તેમના જમણા હાથ પર ૨% અને તેમની છાતીના ભાગે ૨% દાઝી જવાથી ઈજા થઈ હતી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ તેમના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે હોસ્પિટલના રેકોર્ડ મુજબ, ફરિયાદીને દાઝવાની ઈજાનું પ્રમાણ ૮% હતું અને ફરિયાદીને ઇન્ડોર દર્દી તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને તા. ૧૦/૧૧/૨૦૦૫ ના રોજ રજા આપવામાં આવી હતી. જવાબમાં, ઉલટતપાસ દરમિયાન, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ જણાવ્યું હતું કે જો કોઈ વ્યક્તિ પર તેના ઘરમાં/બાથરૂમમાં એસિડ પડે તો સમાન ઈજાઓ થઈ શકે છે.

૬.૪ ફરિયાદ પક્ષે ત્યારબાદ બીજા ડૉક્ટર એટલે કે ડૉક્ટર ત્યાગીની ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ તરીકે તપાસ કરી હતી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ એ તેમની જુબાનીમાં ઉલ્લેખ કર્યો છે કે તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ (એટલે કે ઘટના બની તેની તારીખના બીજા દિવસે) શ્રી મનુભાઈ મફતલાલ મહારાજ નામના એક વ્યક્તિ તેમની જમણી આંખમાં દુખાવો હોવાની ફરિયાદ સાથે તેમની હોસ્પિટલની મુલાકાતે આવ્યા હતા. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ એ તેમની જુબાનીમાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમણે

ઉક્ત દર્દી એટલે કે મનુભાઈ મફતલાલ મહારાજની જમણી આંખની તપાસ કરી હતી અને તપાસ કરવા પર, તેમણે નોંધ્યું હતું કે દર્દીની જમણી આંખની કીકી પર થોડો સોજો હતો અને ત્યાં લાલાશ પડતો ઉઝરડો હતો. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ એ તેમના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે જો આંખમાં ઈજા થાય અથવા કોઈ રસાયણને કારણે આવો પ્રકારની ઈજા થઈ શકે છે. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ એ જણાવ્યું હતું કે તેમણે ઉક્ત દર્દી શ્રી મનુભાઈ મફતલાલ મહારાજની તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ થી ૧૦/૧૦/૨૦૦૫ વચ્ચેના સમયગાળા દરમિયાન સારવાર કરી હતી. ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ એ પણ જણાવ્યું હતું કે તેમણે પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું. ઉક્ત પ્રમાણપત્ર આંક ૨૮ પર રેકોર્ડમાં છે. ઉક્ત પ્રમાણપત્રમાં એવો ઉલ્લેખ છે કે:- "શ્રી મનુભાઈ એમ મહારાજ રાઈટ આઈ (આરઈ) સુપરફિસિયલ કોર્નિયલ અને કન્જેક્ટીવલ બર્નસથી પીડાતા હતા". તેઓ મારી પાસે તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ થી ૧૦/૧૧/૨૦૦૫ સુધી સારવાર હેઠળ હતા.

૬.૫. એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટની ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૮ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તેમના પુરાવા આંક ૨૭ પર નોંધવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૮ એ તેમના પુરાવામાં જણાવ્યું છે કે તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ, તેમને બપોરે ૦૩.૧૦ કલાકે મરણોન્મુખ નિવેદન નોંધવાની વિનંતી (વરધી) મળી હતી અને પછી તેઓ એલ.જી. હોસ્પિટલ ગયા હતા, જ્યાં તેમને બર્ન્સ વોર્ડમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા

અને તેમણે દર્દીને નામ અને ઘટના વિશેની હકીકતો જેવી સામાન્ય વિગતો પૂછી હતી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૮ એ તેમની જુબાનીમાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે ઉક્ત દર્દી એટલે કે ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે છેલ્લા ૨–૩ દિવસથી તેમણે રિપેરિંગ માટે આપેલી ઘડિયાળના સંબંધમાં તેમની અને આરોપી વચ્ચે કોઈ વિવાદ ચાલી રહ્યો હતો અને તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ, આરોપીએ તેમનું અપમાન કર્યું હતું અને તેમની જાતિનો ઉલ્લેખ કરીને તેમને ગાળો આપી હતી અને ઝઘડા દરમિયાન તેમની અને આરોપી વચ્ચે કેટલીક બોલાચાલી અને ઝપાઝપી થઈ હતી ત્યારે આરોપીએ તેમના પર એસિડ ફેંક્યું હતું.

૭. અપીલકર્તા પર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૬ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. જોકે, હોસ્પિટલના ડૉક્ટર કે જ્યાં ફરિયાદીની સારવાર કરવામાં આવી હતી તેમની જુબાની તેમજ હોસ્પિટલના કેસ પેપર્સ અને તબીબી પુરાવાઓના પ્રકાશમાં, કોર્ટને જાણવા મળ્યું કે ફરિયાદીને થયેલી ઈજા ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૦ ની મયાદામાં આવતી નથી.

૮. પરિણામે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૬ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો સાબિત થતો નથી કારણ કે ઈજા ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૦ ની મયા દામાં આવતી નથી. જોકે, વિદ્વાન ટ્રાયલ

કોર્ટે ઈજાને ધ્યાનમાં રાખીને ઠરાવ્યું કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો સાબિત થાય છે અને આરોપી–અપીલકર્તાને ઉક્ત ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો.

૯. આગળ વધતા પહેલા, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે પોતાના પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હોવાના ફરિયાદીના આક્ષેપને ધ્યાનમાં રાખીને પોલીસ તપાસ અધિકારીએ મરણોન્મુખ નિવેદન નોંધવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને યાદી મોકલી હતી અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ બપોરે ૩.૦૦ કલાકે નિવેદન/ઘોષણા મરણોન્મુખ નિવેદન તરીકે નોંધવામાં આવી હતી, જ્યારે ફરિયાદીનું જુલાઈ–૨૦૦૭ માં મૃત્યુ થયું હતું, એટલે કે મેજિસ્ટ્રેટે નિવેદન નોંધ્યાના લગભગ બે વર્ષ પછી અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદામાં નોંધ્યું છે કે ફરિયાદીનું કુદરતી મૃત્યુ થયું હતું એટલે કે ઈજાઓના કારણે તેમનું મૃત્યુ થયું ન હતું.

૯.૧ આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ અને/અથવા વિદ્વાન એપીપીએ એવો દાવો કર્યો નથી કે નિવેદનને મરણોન્મુખ નિવેદન તરીકે ગણવામાં આવવું જોઈએ અથવા તેને મરણોન્મુખ નિવેદનનો દરજ્જો આપવો જોઈએ અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પણ ઉક્ત ઘોષણા અને નિવેદનને "મરણોન્મુખ નિવેદન" તરીકે ગણ્યા

નથી.

૯.૨ વધુમાં, જ્યાં સુધી ફરિયાદમાંના આક્ષેપોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, તે પ્રસ્તુત છે કે ફરિયાદીનું તા. ૧૯/૦૭/૨૦૦૭ ના રોજ મૃત્યુ થયું હતું, જ્યારે આંક ૫ હેઠળનો આરોપ તા. ૧૦/૧૦/૨૦૧૩ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૧ ની જુબાની – પુરાવો તા. ૨૨/૧૦/૨૦૧૩ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યો હતો. જેનો અર્થ એ થાય છે કે, આરોપ ઘડવામાં આવે અને સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધાય તે પહેલાં જ ફરિયાદીનું મૃત્યુ થઈ ગયું હતું. દેખીતી રીતે જ, ફરિયાદીની તપાસ કરવામાં આવી નથી અને કોર્ટ સમક્ષ તેમના પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા નથી અને ફરિયાદમાં ફરિયાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો કોર્ટ સમક્ષ ફરિયાદીની તપાસ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થતા નથી અને ફરિયાદીની ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી. તદુપરાંત, તે પ્રસ્તુત છે કે ઘટના બની ત્યારે હાજર હોવા તરીકે ફરિયાદીએ જે બે વ્યક્તિઓના નામ ચાર્જશીટમાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો તેમની પણ તપાસ કરવામાં આવી નથી.

૧૦. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ફરિયાદીના નિવેદન સહિતની બાબતોને કોર્ટના રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ અન્ય જુબાનીઓ અને અન્ય ભૌતિક પુરાવાઓના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવાપાત્ર છે. આવી ચકાસણી પર વિવિધ વિસંગતતાઓ અથવા વિરોધાભાસો

સપાટી પર આવ્યા છે.

૧૧. પુરાવાઓના સમગ્ર સેટની ચકાસણી પરથી, એવું ફલિત થયું છે કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા કેસમાં અમુક વિસંગતતાઓ અથવા વિરોધાભાસો છે.

૧૧.૧ આ મુદ્દે, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે ઘટનાની તારીખે (એટલે કે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ) ફરિયાદી દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદમાં, તેણે આક્ષેપ કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે અપીલકર્તાએ તેના પર એસિડ ફેંક્યું હતું અને ત્યારબાદ તેનો ભાઈ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યો હતો અને તેનો ભાઈ તેને એલ.જી. હોસ્પિટલમાં લઈ ગયો હતો.

૧૧.૨ આ સંદર્ભમાં, એ ઉલ્લેખ કરવો પણ પ્રસ્તુત છે કે ફરિયાદ પક્ષે ફરિયાદીના ભાઈની તપાસ કરી છે. તેમના પુરાવામાં, ફરિયાદીના ભાઈએ (એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪) કબૂલ્યું છે કે તેઓ ઘટનાના સમયે અને સ્થળે હાજર ન હતા, પરંતુ જ્યારે તેમને જાણ થઈ કે અપીલકર્તા અને તેમના ભાઈ વચ્ચે કોઈ ઘટના બની છે ત્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા હતા અને તેમણે જોયું કે અપીલકર્તા ભાગી ગયો હતો અને તેમના ભાઈને દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ હતી, તેથી તેઓ (એટલે કે ફરિયાદીના ભાઈ) તેમને એલ.જી. હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા હતા.

૧૧.૩ જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ એ પણ તેમના પુરાવામાં ઉલ્લેખ કર્યો છે કે ફરિયાદી દ્ધારા ડૉક્ટર સક્સેનાને કહેવામાં આવેલ અને ડૉક્ટર સક્સેના દ્ધારા નોંધવામાં આવેલ ઘટનાના ઈતિહાસ મુજબ, ફરિયાદીએ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમના એટલે કે ફરિયાદીના મિત્રો તેમને હોસ્પિટલમાં લાવ્યા હતા. ઓપીડી કેસ પેપર્સમાં પણ એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદીએ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે "તેમનો મિત્ર તેમને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો".

૧૧.૪ ઉક્ત હકીકતની વિરુદ્ધ, ફરિયાદ નોંધાવતી વખતે ફરિયાદીએ ફરિયાદમાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમને તેમના મોટા ભાઈ એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ દ્ધારા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા.

૧૧.૫ આમ, રેકોર્ડ પરના દસ્તાવેજો અને/અથવા સાક્ષીઓની જુબાનીઓ અને ફરિયાદમાં દર્શાવેલ વિગતો વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટતા નથી અથવા તો વિરોધાભાસ કે વિસંગતતાઓ છે. આ પાસાઓ એ હકીકતના પ્રકાશમાં પ્રસ્તુત છે કે ફરિયાદીના અથવા ફરિયાદમાં જેમના નામ દર્શાવેલ છે તે બે વ્યક્તિઓના પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા નથી અને ફરિયાદ પક્ષ દ્ધારા સંપૂર્ણ સાંકળ પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવી નથી.

૧૨. આ ઉપરાંત, ફરિયાદીને થયેલી ચોક્કસ / વાસ્તવિક ઈજા અંગે વિસંગતતાઓ / વિરોધાભાસો છે. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ ની જુબાની પરથી, એવું ફલિત થાય છે કે ફરિયાદીને તેમના જમણા હાથ પર ૨% દાઝવાથી ઈજા થઈ હતી અને છાતી પર ૨% ઈજા અને તેમના ચહેરા અને ગરદન પર ૪% ઈજા થઈ હતી. એ પ્રસ્તુત છે કે કેસ પેપર્સમાં ફરિયાદીની આંખોમાં થયેલી કોઈ પણ ઈજા વિશે કોઈ ઉલ્લેખ નથી.

૧૨.૧ તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ની તેમની ફરિયાદમાં ફરિયાદી દ્વારા ઉલ્લેખિત હકીકતો અને વિગતો મુજબ, તેમને તેમના ચહેરા, જમણા હાથ અને તેમની છાતી પર ઈજા થઈ હતી. આમ, ફરિયાદના દાવા મુજબ પણ, તેમને તેમની આંખોમાં કોઈ ઈજા થઈ ન હતી.

૧૨.૨ જ્યારે ડૉક્ટર તાવિયાડ (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬) ની જુબાની / પુરાવા મુજબ ફરિયાદીને તેમની આંખોમાં ઈજા થઈ હતી, અને તેથી, આંખના સર્જનનો અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો હતો. જોકે, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ દ્વારા રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા હોસ્પિટલના કેસ પેપરમાં ફરિયાદીની આંખોમાં થયેલી ઈજા વિશે કશું જ ઉલ્લેખ નથી. તેનાથી વિપરીત, હોસ્પિટલના પેપરમાં નીચે મુજબની નોંધો છે.

"દ્રષ્ટિ સામાન્ય. આંખની હલનચલન સામાન્ય. કીકી સામાન્ય કદની,

પ્રતિક્રિયા આપી."

૧૨.૩ આમ, એક તરફ ફરિયાદીએ પોતે તેમની આંખોમાં થયેલી ઈજા વિશે કશું જ કહ્યું ન હતું અને કેસ પેપરમાં પણ આવી કોઈ અસર વિશે કોઈ ઉલ્લેખ નથી, જ્યારે બીજી તરફ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ક એ પોતાના પુરાવામાં ફરિયાદીની આંખમાં થયેલી ઈજા વિશે ઉલ્લેખ કર્યો છે.

૧૩. બીજું પ્રસ્તુત પાસું એ છે કે જોકે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ક એ આંખના સર્જનના રિપોર્ટ વિશે ઉલ્લેખ કર્યો હતો, તેમ છતાં આંખના સર્જનનો કોઈ રિપોર્ટ કે જે ફરિયાદીની આંખોમાં ઈજાના સંદર્ભમાં ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ક ના પુરાવાને સમર્થન આપી શકે તેવો કોઈ રિપોર્ટ રેકોર્ડ પર નથી.

૧૪. અહીં હજુ એક વિસંગતતા અથવા વિરોધાભાસ છે. ફરિયાદીની શારીરિક સ્થિતિના પંચનામામાં એવો ઉલ્લેખ છે કે દાઝવાની ઈજા "ડાબા હાથ" ની હથેળી પર હતી, જ્યારે ઓપીડી કેસ પેપર્સ અનુસાર અને ફરિયાદીએ તેમની ફરિયાદમાં જણાવેલ વિગતો અનુસાર, તેમને તેમના "જમણા હાથ" પર દાઝવાની ઈજા થઈ હતી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ક ની જુબાની અનુસાર પણ ઈજા ફરિયાદીના જમણા હાથ પર હતી (અને આંક ૮ પર દર્શાવ્યા મુજબ ડાબા હાથ પર નહીં).

૧૫. તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ની ફરિયાદમાં કે ડૉક્ટર સમક્ષ (ઘટનાની હકીકતો / ઈતિહાસ જણાવતી વખતે) ક્યાંય પણ ફરિયાદીએ એવો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો કે તેમણે આરોપી–અપીલકર્તાને પથ્થર માર્યો હતો. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ કે જેમની ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી (જેમને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા) તેમણે પણ તેમની જુબાનીમાં એવો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો કે ફરિયાદીએ અપીલકર્તાને પથ્થર માર્યો હતો, જ્યારે ફરિયાદીના ભાઈ એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ કે જેઓ ઘટનાસ્થળે અથવા જ્યારે ઘટના બની ત્યારે હાજર પણ ન હતા, તેમણે તેમના પુરાવામાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેમના ભાઈ એટલે કે ફરિયાદીએ અપીલકર્તાને પથ્થર માર્યો હતો, જેના કારણે અપીલકર્તાના પગમાં ફ્રેક્ચર થયું હતું.

૧૬. ઉપરોક્ત વિસંગતતાઓ અથવા વિરોધાભાસો ઉપરાંત, એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ની નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેમના નિવેદન / જુબાનીમાં ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે "(એ) એસિડનું એક ટીપું તેમની ડાબી આંખમાં પડ્યું (બી) અને તેઓ સારવાર માટે તરત જ હોસ્પિટલ / દવાખાને દોડી ગયા હતા."

૧૬.૧. આ સંદર્ભમાં, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે ડૉક્ટર એ એસ ત્યાગી

(ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭) ની ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી (ડૉક્ટર તરીકે કે જેમણે કથિત રીતે ઉપરોક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ની સારવાર કરી હતી).

૧૬.૨ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ના પુરાવાને સમર્થન અને પુષ્ટિ આપવા માટે ફરિયાદ પક્ષે ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ ડૉક્ટર ત્યાગીની તપાસ કરી હતી. જોકે, જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ ની જુબાનીની તપાસ કરવામાં આવે છે, ત્યારે એવું ફલિત થાય છે કે જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ પોતે દાવો કર્યો હતો કે એસિડનું એક ટીપું તેમની "ડાબી આંખ" માં પડ્યું હતું, ત્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ ડૉક્ટર ત્યાગીએ કહ્યું હતું કે જે દર્દીની તેમણે તપાસ કરી હતી તેઓ તેમની "જમણી આંખ" (અને ડાબી આંખમાં નહીં) માં ફરિયાદ સાથે તેમની પાસે આવ્યા હતા અને તેમની જમણી આંખની કીકી પર થોડો સોજો હતો અને સહેજ લાલાશ પડતો ઉઝરડો હતો.

૧૬.૩ તેમના દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ તા. ૨૧/૧૦/૨૦૦૫ (આંક ૨૪) ના પ્રમાણપત્રમાં તેમણે ઉલ્લેખ કર્યો છે કે "જમણી આંખ (આરઈ) સુપરફિસિયલ કોર્નિયલ અને કન્જેક્ટીવલ બર્નસ". વધુમાં, ડૉક્ટર ત્યાગી (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭) ની જુબાની મુજબ, તેમણે જે દર્દીની તપાસ કરી હતી (જમણી આંખમાં ફરિયાદ સાથે) અને જેના સંદર્ભમાં તેમણે ઉક્ત

તા. ૨૧/૧૦/૨૦૦૫ (આંક ૨૪) નું પ્રમાણપત્ર જારી કર્યું હતું તેનું નામ મનુભાઈ મફતલાલ મહારાજ હતું.

૧૬.૪ આંક ૨૪ પરના પ્રમાણપત્રમાં પણ ડૉક્ટર ત્યાગી દ્વારા જે નામ ઉલ્લેખિત છે તે મનુભાઈ એમ મહારાજ છે, જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ નું નામ (એટલે કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે તપાસવામાં આવેલ વ્યક્તિ) જેનો ઉલ્લેખ આંક ૧૮ માં છે એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ ની જુબાની, (જેઓ આરોપીની દુકાનની બાજુમાં દુકાન ચલાવે છે અને થોડી ઈજા પહોંચી હતી) તે "મનુભાઈ મફાભાઈ શ્રીમાળી" છે.

૧૬.૫. વધુમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ તેમના નિવેદન/જુબાનીમાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેઓ એસિડનું ટીપું તેમની આંખમાં પડ્યા પછી તરત જ તે જ દિવસે એટલે કે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ દવાખાને દોડી ગયા હતા. જ્યારે ડૉક્ટર ત્યાગી (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭) ની જુબાની મુજબ દર્દી એટલે કે મનુભાઈ મફતલાલ મહારાજ તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ (અને ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ નહીં) ના રોજ તેમની હોસ્પિટલ (જમણી આંખમાં ફરિયાદ સાથે) આવ્યા હતા. આંક ૧૮ અને ૨૩ પર અનુક્રમે નોંધાયેલા ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૭ ના પુરાવા–જુબાનીમાંથી અને આંક ૨૪ (એટલે કે ડૉક્ટર ત્યાગી દ્વારા

જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર) માંથી ઉદ્ભવતા આ પાસાઓ અંગે કોઈ ખુલાસો નથી.

૧૭. બીજું પાસું જેનો ઉલ્લેખ કરવો અને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે તે ફરિયાદીના (જેના પર અપીલકર્તા દ્વારા એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું) કપડાં સાથે સંબંધિત છે.

૧૭.૧. આ મુદ્દે, એ યાદ કરવું અને ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત છે કે ફરિયાદીના પુરાવા–જુબાની નોંધવામાં આવ્યા નથી અને ફરિયાદીની કોર્ટમાં તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૭.૨ આમ, તપાસ અધિકારીને જે કપડાં બતાવવામાં / રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને સોંપવામાં આવ્યા હતા તેને ફરિયાદીએ પોતે પોતાના કપડાં એટલે કે ઘટના બની ત્યારે તેણે પહેરેલા કપડાં તરીકે ઓળખ્યા ન હતા.

૧૭.૩ રેકોર્ડ પરની સામગ્રી મુજબ, ઉક્ત કપડાં ફરિયાદીના ભાઈ એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ દ્વારા પોલીસ / તપાસ અધિકારીને સોંપવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ જ દાવો કર્યો/કહ્યું હતું કે જે કપડાં સોંપવામાં આવ્યા છે તે ફરિયાદીના છે અને ઘટના બની ત્યારે

ફરિયાદીએ તે કપડાં પહેર્યા હતા, પરંતુ ફરિયાદીએ પોતે ઉક્ત કપડાં પોતાના હોવાનું ઓળખી બતાવ્યા ન હતા કે ઘટનાના દિવસે તેણે તે કપડાં પહેર્યા હતા તેવું જણાવ્યું ન હતું.

૧૭.૪ જે બાબત પ્રસ્તુત છે તે એ હકીકત છે કે પંચનામામાં એવું નોંધાયેલ છે કે ઘટના બની ત્યારે ફરિયાદીએ પહેરેલા શર્ટની આગળની જમણી બાજુએ તેમજ શર્ટની પાછળની બાજુએ કાણાં હતાં. એ પ્રસ્તુત છે કે ડૉક્ટર તાવિયાડ (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬) ની જુબાનીમાં અને હોસ્પિટલ દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્રમાં એવો ઉલ્લેખ છે કે ફરિયાદીને છાતી પર દાઝવાથી ઈજા થઈ હતી.

૧૭.૫. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, તે સંભવ અથવા શક્ય નથી કે જ્યારે ફરિયાદીના ચહેરા પર (એટલે કે તેના આગળના ભાગ પર) એસિડ ફેંકવામાં આવે ત્યારે એસિડ શર્ટના પાછળના ભાગ સુધી પહોંચે અને શર્ટના પાછળના ભાગ પર કાણાં પાડે અને તે પણ ત્યારે જ્યારે ઘટના સમયે વ્યક્તિ દ્વારા (જેની આગળના ભાગે એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હોય) શર્ટ પહેરવામાં આવ્યો હોય. પ્રમાણપત્ર અનુસાર અને ડૉક્ટરના પુરાવા અનુસાર પણ ફરિયાદીના ચહેરા પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હોવાથી, ઘટના સમયે વ્યક્તિ દ્વારા પહેરેલા શર્ટના માત્ર આગળના ભાગ પર જ નહીં પરંતુ પાછળના ભાગ પર પણ એસિડ કાણાં પાડે તેવી કોઈ શક્યતા કે

સંભાવના ન હતી.

૧૮. આ મુદ્દે એ નોંધવું પણ પ્રસ્તુત છે કે જોકે કપડાં ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી (એફએસએલ) રિપોર્ટ માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ એફએસએલ રિપોર્ટ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો ન હતો અને કોર્ટ દ્વારા માંગવામાં કે મેળવવામાં પણ આવ્યો ન હતો.

૧૮.૧ આમ, એફએસએલ રિપોર્ટ જે સામાન્ય રીતે એ સ્પષ્ટ કરશે કે શર્ટ અને ટ્રાઉઝર પરના કાણાં એસિડ (અથવા અન્ય કોઈ સામગ્રી) ને કારણે થયા હતા કે કેમ અને શું ઘડિયાળ રિપેર કરવાની દુકાનમાં ઘડિયાળના ભાગોને સાફ કરવા માટે વપરાતા એસિડના પ્રકારથી દાઝવાની આવી ઈજા થઈ શકે કે કેમ અને શર્ટ અને ટ્રાઉઝર પરના કાણાં એ જ પ્રકારના એસિડને કારણે થયા હતા કે કેમ જેનાથી ફરિયાદીને ઈજા થઈ હતી અને જે એસિડને કારણે ઈજા/દાઝવાના નિશાન થયા હતા તે અપીલકર્તા દ્વારા તેની દુકાનમાં વપરાતા એસિડ જેવું જ હતું કે કેમ અને એસિડના હુમલા સમયે ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિ દ્વારા પહેરવામાં આવેલા શર્ટ પર એસિડ માત્ર આગળની બાજુ ફેંકવામાં આવ્યું હોવા છતાં કાણાં પડે તે શક્ય છે કે કેમ, તે કોર્ટ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યું ન હતું.

૧૮.૨ રિકવરી પંચનામા મુજબ, ફરિયાદીના ટ્રાઉઝરના આગળના ભાગમાં

પણ કાણાં હતાં. એ પણ પ્રસ્તુત છે કે કોઈપણ પ્રકારની કસોટી કર્યા વિના, પંચનામામાં કાણાંનું વર્ણન એસિડને કારણે પડેલા કાણાં તરીકે કરવામાં આવ્યું છે. ડૉક્ટર તાવિયાડ (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬) ના પુરાવા અને/અથવા હોસ્પિટલના કેસ પેપરમાં એવો ઉલ્લેખ નથી કે અપીલકર્તાને તેના પગના નીચેના ભાગમાં અથવા ઉપરના ભાગમાં દાઝવાની કોઈ ઈજા હતી. ફરિયાદીએ પોતે પણ એવો કોઈ દાવો કર્યો નથી કે અપીલકર્તા દ્વારા ફેંકવામાં આવેલ એસિડ તેના પગ પર પણ પડ્યું હતું. આમ, ટ્રાઉઝર પરના કાણાં અંગે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા કોઈ ખુલાસો આપવામાં આવ્યો નથી.

૧૮.૩. આ મુદ્દાની ચર્ચા કરતી વખતે એ ઉલ્લેખ કરવો પણ પ્રસ્તુત છે કે જ્યારે તપાસ અધિકારીએ ઘટનાસ્થળની મુલાકાત લીધી અને અપીલકર્તાની કેબિન – દુકાન કે જ્યાં ઘટના કથિત રીતે બની હતી તેનું પંચનામું તૈયાર કર્યું, ત્યારે એસિડ ભરેલી વાટકી (કથિત રીતે ફરિયાદી પર ફેંકવામાં આવે તે પહેલાં) જે કથિત રીતે ફરિયાદી પર ફેંકવામાં આવ્યું હતું તે કેબિન–દુકાનમાં કે ઘટનાસ્થળે કેબિન–દુકાનની આસપાસ કોઈ પણ જગ્યાએથી મળી આવી ન હતી.

૧૮.૪ એટલું જ નહીં, પરંતુ કેબિન–દુકાનમાં એસિડનો કોઈ જથ્થો પણ મળ્યો ન હતો અને આખી કેબિન–દુકાનમાં કે કાઉન્ટર પર એસિડના કોઈ

નિશાન પણ મળ્યા ન હતા અને જે સ્ટીલની વાટકીમાં એસિડ હતું અને જેમાંથી કથિત રીતે ફરિયાદી પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું તે પણ કેબિનમાં જોવા મળી ન હતી.

૧૮.૫ અપીલકર્તાની / આરોપીની કેબિન–દુકાનમાંથી કોઈપણ વસ્તુ એટલે કે વાટકી (જેમાંથી કથિત રીતે એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું) અથવા એસિડનો કોઈપણ જથ્થો જપ્ત/રિકવર કરવામાં આવ્યો ન હતો અને કેબિન–દુકાનમાં (એટલે કે દુકાનના ફ્લોર પર અથવા કાઉન્ટર પર) અથવા બહારના વિસ્તારમાં કોઈ નિશાન અથવા ચિહ્ન ન હતું જે દર્શાવે કે કોઈના પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું.

૧૮.૬ હકીકત એ છે કે આ પાસાઓ એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના જણાવ્યા મુજબ ફરિયાદી પર એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હોવા છતાં, કાઉન્ટર પર કે દુકાનના ફ્લોર પર કોઈ નિશાન કે ચિહ્ન ન હતા અને દુકાનમાં કોઈ એસિડ ન હતું, તે અંગે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા કોઈ ખુલાસો આપવામાં આવ્યો નથી.

૧૯. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, ફરિયાદ અને ફરિયાદની સામગ્રીના સંબંધમાં ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા ફરિયાદી કે અન્ય કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી નથી. એ વાત સાચી છે કે ફરિયાદીના ભાઈની (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪) ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી છે.

૧૯.૧ જોકે, નિર્વિવાદપણે જ્યારે ઘટના બની ત્યારે ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ ઘટનાસ્થળે હાજર ન હતા.

૧૯.૨ તેથી તેમની (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ ની) જુબાનીના પુરાવા ફરિયાદ પક્ષ માટે કોઈ સહાયરૂપ નથી અને ઉક્ત પુરાવાઓ એ સાબિત કરતા નથી કે (એ) એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું અને/અથવા (બી) અપીલકર્તા દ્વારા એસિડ ફેંકવામાં આવ્યું હતું અને/અથવા (સી) અપીલકર્તાની દુકાનમાં વપરાતા એસિડથી ફરિયાદીને ઈજાઓ થઈ હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ઉક્ત પુરાવાઓ ફરિયાદ પક્ષને એ પ્રસ્થાપિત કરવામાં મદદ કરતા નથી કે દાવા મુજબની ઘટના બની હતી. બીજી તરફ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી નં. ૫ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપતા નથી. આ ઉપરાંત, ફરિયાદીએ બે મિત્રો / વ્યક્તિઓના નામ પોતાના સાક્ષીઓ તરીકે દર્શાવ્યા હતા. જોકે, ઉક્ત બે વ્યક્તિઓમાંથી કોઈપણની તપાસ ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવી નથી.

૧૯.૩ જ્યારે આ તમામ પાસાઓને એકસાથે અને સંયુક્ત રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ત્યારે એવું ફલિત થાય છે કે કોર્ટના રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ જુબાનીઓ અને અન્ય ભૌતિક પુરાવાઓમાંથી જેટલું બહાર આવ્યું છે તેના કરતાં વધુ મુદ્દાઓ અને પ્રશ્નો એવા છે જેનો કોઈ ખુલાસો કે જવાબ મળ્યો

નથી.

૨૦. ફરિયાદીએ ફરિયાદમાં જે બે વ્યક્તિઓના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો તે અંગે અથવા તેને સંબંધિત અન્ય એક મહત્વનું પાસું છે. ઘટના સમયે અને સ્થળે તેમની કથિત હાજરી પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ પુરાવા રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા નથી.

૨૦.૧ સાક્ષીઓની જુબાની અને રેકોર્ડ પરના અન્ય ભૌતિક પુરાવાઓએ સપાટી પર એવા વિરોધાભાસો અને વિસંગતતાઓ લાવી છે જે ખાતરીપૂર્વક અને સંતોષકારક જવાબ / ખુલાસા કરતાં માત્રા અને ગુણવત્તામાં વધુ છે. પુરાવાકીય મૂલ્ય અને સાબિતીના મૂલ્ય ધરાવતા કોઈપણ પુરાવાની સ્પષ્ટ ગેરહાજરી છે અને ફરિયાદીના અને/અથવા અપીલકર્તાના કપડાંના સંદર્ભમાં એફએસએલ રિપોર્ટ પણ રેકોર્ડ પર નથી.

૨૦.૨. તેમની જુબાનીમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ (એટલે કે ફરિયાદીના ભાઈ) એ એવો ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે જ્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા (અને તેમના ભાઈને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા) ત્યારે અન્ય મિત્રો, ખાસ કરીને ફરિયાદી દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ની ફરિયાદમાં જેમના નામ દર્શાવેલ છે તે વ્યક્તિઓ ત્યાં હાજર હતા. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એટલે કે ફરિયાદીના ભાઈએ પણ એ સ્વીકાર્યું છે કે તેમને

ઘટના અંગે માત્ર ત્યારે જ જાણ થઈ જ્યારે તેમને તે વિશે જણાવવામાં આવ્યું હતું અને જ્યારે ઘટના બની ત્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે હાજર ન હતા.

૨૦.૩ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ પણ પોતાની જુબાનીમાં ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો કે ઘટના સમયે અને ઘટનાસ્થળે અન્ય બે વ્યક્તિઓ ફરિયાદી સાથે હાજર હતા. આમ, ફરિયાદમાં એવો દાવો કે બે વ્યક્તિઓ (જેમના નામ ફરિયાદમાં દર્શાવેલ છે) ઘટના બની ત્યારે ઘટનાસ્થળે ફરિયાદી સાથે હાજર હતા, તે પણ સાબિત થતો નથી.

૨૦.૪ આ પાસું એ હકીકત સાથે જોડાયેલું છે કે ઉક્ત ૨ વ્યક્તિઓની તપાસ ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવી નથી, તે એક પ્રસ્તુત અને મહત્વપૂર્ણ પાસું છે અને ઘટનાના સમયે અને સ્થળે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓની હાજરી અંગે પ્રશ્ન ઉભો કરે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે પ્રશ્ન ઉભો કરે છે કે શું કોઈ વ્યક્તિ વધુ ચોક્કસ રીતે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓ ઘટના સમયે અને સ્થળે ખરેખર અપીલકર્તા સાથે હાજર હતા કે નહીં? ઘટના સ્થળે અને સમયે તેમની કથિત હાજરી સાબિત થઈ નથી.

૨૧. એફએસએલ રિપોર્ટની ગેરહાજરીમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે ફરિયાદ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કર્યું છે કે (એ) કપડાં પરના કાણાં એસિડના કારણે છે (બી) જે પ્રકારના એસિડે મુદ્દામાલ શર્ટ પર કાણાં પાડ્યા તે એ જ પ્રકારનું

એસિડ છે જે કથિત રીતે ફરિયાદી પર ફેંકવામાં આવ્યું હતું (સી) કપડાં પરના કાણાં અને/અથવા ફરિયાદીને થયેલી ઈજાઓ એ જ પ્રકારના એસિડથી થઈ હતી જેનો ઉપયોગ અપીલકર્તા દ્વારા ઘડિયાળ રિપેર કરવાની દુકાનમાં (ઘડિયાળના મશીનના ભાગો સાફ કરવા માટે) કરવામાં આવતો હતો અથવા તે અન્ય પ્રકારનું એસિડ હતું.

૨૧.૧ ઘટનાસ્થળનું પંચનામું આંક ૩૧ પર રેકોર્ડ પર છે. ઘટનાસ્થળના પંચનામામાં વિશેષરૂપે એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે કેબિનમાં એટલે કે આરોપીની દુકાનમાં એસિડના કોઈ નિશાન કે ચિહ્ન જોવા મળ્યા નથી.

૨૧.૨ આ પાસાઓ ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા કોઈપણ સાક્ષીની જુબાનીમાંથી બહાર આવ્યા નથી કે તે એફએસએલ રિપોર્ટ રેકોર્ડ પર મૂકીને અથવા અન્ય કોઈ પુરાવા દ્વારા પ્રસ્થાપિત થયા નથી.

૨૧.૩ અન્ય એક પ્રસ્તુત પાસું ઘટના (કથિત રીતે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ બનેલ) ના મુખ્ય કે મૂળ વિષયવસ્તુ એટલે કે કથિત રીતે ફરિયાદી દ્વારા અપીલકર્તાને રિપેરિંગ માટે આપવામાં આવેલી ઘડિયાળ સાથે સંબંધિત છે.

૨૧.૪ આ મુદ્દે, એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત છે કે ઘટનાસ્થળનું પંચનામું તા.

૦૩/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ તપાસ અધિકારી દ્વારા પંચો સાથે ઘટનાસ્થળની મુલાકાત વખતે તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. પંચનામું તા. ૦૩/૧૦/૨૦૦૫ એટલે કે ઘટનાની તારીખના એક દિવસ પછી તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે.

૨૧.૫. જોકે, ફરિયાદીએ કથિત રીતે રિપેરિંગ માટે જે ઘડિયાળ આપી હતી તેને અપીલકર્તાની કેબિન–દુકાનમાંથી કે અન્ય કોઈ જગ્યાએથી ઓળખવામાં અને/અથવા કબજે કરવામાં આવી નથી.

૨૧.૬. ફરિયાદીએ અપીલકર્તાને રિપેરિંગ માટે કોઈ ઘડિયાળ આપી હતી તે સાબિત કરવા માટે કોઈ પુરાવો સાબિત થતો નથી અને આવી ઘડિયાળ (એટલે કે કથિત રીતે અપીલકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલી ઘડિયાળ) અપીલકર્તાની દુકાનમાંથી રિકવર કરવામાં આવી નથી.

૨૧.૭. ડૉક્ટર તાવિયાડ, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૬ ની જુબાની મુજબ, ફરિયાદીને તા. ૧૦/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ હોસ્પિટલમાંથી (જ્યાં તેમને દાઝવાની ઈજા માટે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને સારવાર આપવામાં આવી હતી) રજા આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ પણ, તપાસ અધિકારી અને ફરિયાદીએ ઘડિયાળની ઓળખ કરી ન હતી અને ઘડિયાળ રિકવર કરવામાં આવી ન હતી. ફરિયાદી દ્વારા અપીલકર્તાને રિપેરિંગ માટે

કથિત રીતે આપવામાં આવેલી ઘડિયાળ કે જે ઝઘડાનો વિષય હતી તે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રેકોર્ડ/મુદ્દામાલનો ભાગ નથી.

૨૨. રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓની ચકાસણી પરથી, એવું જણાય છે કે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા પુરાવાઓના સેટમાં રહેલી વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસોને ધ્યાનમાં લેતા, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુનાના આરોપના સંદર્ભમાં વાજબી શંકા ઊભી થાય છે અથવા વાજબી શંકા જળવાઈ રહે છે અને અપીલકર્તા સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુના માટેનો આરોપ સાબિત કરવા માટે સંપૂર્ણ સાંકળ જોડાય છે અને કથિત ઘટનાને લગતી તમામ હકીકતો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થાય છે તેવું માનવું શક્ય નથી.

૨૨.૧ ઉપર ચર્ચાયેલા પાસાઓ એકસાથે અને સંયુક્ત રીતે એવા વિરોધાભાસો અથવા વિસંગતતાઓ અને અકલ્પનીય અથવા ન જોડાયેલા અંતરાયો બહાર લાવે છે જેના પરિણામે શંકાની પેલે પાર એક સળંગ સાંકળ પ્રસ્થાપિત થતી નથી અને ઘટનાઓની સાંકળમાં આવા અંતરાયો અથવા ખૂટતી કડીઓ અથવા ન સમજાવી શકાયેલી વિગતો અને ઉપર ચર્ચાયેલ વિરોધાભાસો અથવા વિસંગતતાઓ કોર્ટને એવા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર ચર્ચાયેલ પાસાઓની સંયુક્ત અસર તરીકે, અપીલકર્તા ભારતીય દંડ સંહિતાની

કલમ ૩૨૪ હેઠળ ગુનો કરવાના આરોપના સંબંધમાં શંકાનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર છે. એ પણ સ્પષ્ટ થયું છે કે ફરિયાદ પક્ષ તે પાસાઓને સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે અને પરિણામે તે એ પ્રસ્થાપિત કરવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યો છે કે અપીલકર્તાએ (ઘડિયાળના ભાગો સાફ કરવા માટે તેની ઘડિયાળ રિપેરિંગની દુકાનમાં વપરાતું) એસિડ ફરિયાદી પર ફેંક્યું હતું અને તે જ એસિડ (જેનો ઉપયોગ અપીલકર્તાએ તેની દુકાનમાં ઘડિયાળના ભાગો સાફ કરવા માટે કર્યો હતો) ના કારણે ફરિયાદીને છાતી અને હાથ પર ઈજા પહોંચી હતી અને તેના શર્ટની આગળની બાજુ તેમજ પાછળની બાજુએ કાણાં પડ્યા હતા અને આમ ફરિયાદ પક્ષ એ સમજાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે કે અપીલકર્તા દ્વારા કથિત રીતે ફરિયાદીની આગળની બાજુ એટલે કે તેની છાતી/હાથ પર ફેંકવામાં આવેલ એસિડ ફરિયાદીના શર્ટની પાછળની બાજુ કેવી રીતે પડ્યું અને કથિત ઘટના સમયે તેણે પહેરેલા શર્ટની પાછળની બાજુ કેવી રીતે કાણાં પાડ્યા અને ફરિયાદ પક્ષ એ પ્રસ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે કે અપીલકર્તાએ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કર્યો છે.

૨૩. હવે જ્યાં સુધી અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આરોપનો સંબંધ છે, ત્યારે ભારતીય દંડ સંહિતાની

કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુના સંબંધિત ઉપર ચર્ચાયેલ પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉક્ત બીજા આરોપની ચકાસણી કરવી જરૂરી છે અને ઉક્ત નિષ્કર્ષના પ્રકાશમાં અને ફરિયાદ અને પુરાવાઓમાં રહેલી વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસોને ધ્યાનમાં રાખીને તેનું પરીક્ષણ કરવું જરૂરી છે.

૨૪. અત્યાચાર અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના સંબંધિત વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના નિષ્કર્ષ અંગે, સંબંધિત જોગવાઈ ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે જે આ મુજબ વંચાય છે:–

"૩. (૧) કોઈપણ વ્યક્તિ, જે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય ન હોય –

(આઈ) થી (આઈએક્સ)

(10) જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષ કોઈપણ સ્થળે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્યને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત કરે છે અથવા ડરાવે છે;"

૨૫. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે, ઉક્ત જોગવાઈનો સંદર્ભ આપ્યો અને રજૂઆત કરી કે જો એમ માની લેવામાં આવે કે કથિત ઘટના બની હતી અને અપીલકર્તાએ અપમાનજનક ભાષાનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ફરિયાદીની જાતિનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, તો પણ કથિત કૃત્ય

કલમ ૩(૧)(10) ની મર્યાદામાં આવતું નથી.

૨૫.૧. ઉક્ત જોગવાઈ વાંચતા, એવું જણાય છે કે કલમ ૩(૧) ની પેટા કલમ (10) ની જોગવાઈને આકર્ષવા અને લાગુ કરવા માટે નીચેની બાબતો જરૂરી છે: (એ) અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્યને અપમાનિત કરવાનો ઈરાદો; (બી) જે વ્યક્તિનું અપમાન કરવામાં આવ્યું છે અથવા ડરાવવામાં આવી છે તે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય હોવો જોઈએ; (સી) જે વ્યક્તિ અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્યનું અપમાન કરે છે અથવા ડરાવે છે તે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય ન હોવો જોઈએ; (ડી) આવું અપમાન અથવા ડરાવવાની ઘટના "જાહેર દૃષ્ટિમાં" આવતા કોઈપણ સ્થળે બને.

૨૫.૨ જોગવાઈ એવું નક્કી કરતી નથી કે ઘટના "જાહેર સ્થળે" જ થવી જોઈએ પરંતુ તે એવું પ્રદાન કરે છે કે જે સ્થળે ઘટના બને છે તે સ્થળ 'જાહેર દૃષ્ટિમાં' હોવું જોઈએ. બંને શબ્દો વચ્ચે ભેદ છે અને આ કલમ ચોક્કસ શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરે છે જે "જાહેર દૃષ્ટિમાં" શબ્દ વચ્ચે સ્પષ્ટ ભેદ પર ભાર મૂકે છે.

૨૬. આગળ વધતા પહેલા, શરૂઆતમાં જ, (૨૦૦૮)૮ એસસીસી ૪૩૫

માં નોંધાયેલા સ્વર્ણ સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ અને અનધરના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ અવલોકનનો લાભદાયક સંદર્ભ આપી શકાય. ઉક્ત કેસમાં સંકળાયેલ હકીકતોની સંબંધિત પૃષ્ઠભૂમિ ઉક્ત નિર્ણયના ફકરા નંબર ૯ થી ૧૨ માં ઉલ્લેખિત છે, જે આ મુજબ વંચાય છે:-

"૯. એફઆઈઆર વાંચતા એવું જોવા મળે છે કે પ્રથમ બાતમીદાર વિનોદ નાગર અનુસૂચિત જાતિના છે. તેણે એફઆઈઆરમાં આક્ષેપ કર્યો છે કે અપીલકર્તા નં. ૨ અને ૩ સ્વર્ણ સિંહ અને તેની પુત્રી સુશ્રી તરજીતે તેને કહ્યું કે છેલ્લા ૧૫ થી ૨૦ દિવસથી જ્યારે પણ તે તેમની નજીક આવે છે ત્યારે તે એક ચુડા-ચમાર છે અને તેણે તેમના રસ્તામાં ન આવવું જોઈએ. જ્યારે વિનોદ નગરે અપીલકર્તા નં. ૧ સ્વર્ણ સિંહને આ અંગે ફરિયાદ કરી, ત્યારે તેણે પણ કહ્યું કે વિનોદ નાગર ખરેખર એક ચુડા-ચમાર છે અને અપીલકર્તા નં. ૨ અને ૩ એ કંઈ ખોટું કહ્યું નથી.

૧૦. એફઆઈઆરમાં એવો પણ આક્ષેપ છે કે શ્રીમતી સિમરન કૌર અને તેમની પુત્રી સુશ્રી તરજીતે પ્રથમ બાતમીદાર પર ગંદુ પાણી ફેંક્યું અને કહ્યું કે 'ચુડા-ચમાર તું શા માટે આવ્યો...'.

૧૧. આ કેસમાં જે પ્રશ્ન વિચારણા માટે ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું

પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ અધિનિયમની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ કોઈ ગુનો કરવામાં આવ્યો છે. કલમ ૩(૧)(10) જણાવે છે :

"(૧) કોઈપણ વ્યક્તિ, જે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય ન હોય,

(10) જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષ કોઈપણ સ્થળે અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્યને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત કરે છે અથવા ડરાવે છે;

તેને છ મહિનાથી ઓછી ન હોય તેવી મુદત માટે પરંતુ જે પાંચ વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય તેવી કેદની સજા કરવામાં આવશે અને દંડ પણ કરવામાં આવશે."

૧૨. આ કેસમાં પ્રશ્ન એ છે કે કોઈ વ્યક્તિને 'ચમાર' કહેવું એ અનુસૂચિત જાતિના સભ્યને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત સમાન છે કે કેમ."

ઉક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે:–

"૨૪. અમારા મતે, અનુસૂચિત જાતિના સભ્યને જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષના સ્થળે અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી 'ચમાર' કહેવું એ ચોક્કસપણે અધિનિયમની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળનો ગુનો છે. 'ચમાર' શબ્દનો

ઉપયોગ કરીને અપમાનિત કરવાનો ઈરાદો હતો કે કેમ તે અલબત્ત તે કયા સંદર્ભમાં વપરાયો હતો તેના પર નિર્ભર રહેશે.

૨૭. વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ દલીલ કરી કે કથિત કૃત્ય જાહેર સ્થળે કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તેથી તે અધિનિયમની કલમ ૩(૧)(10) ની મર્યાદામાં આવતું નથી. આ સંદર્ભમાં એ નોંધવું જોઈએ કે ઉપરોક્ત જોગવાઈ `જાહેર સ્થળ' શબ્દનો ઉપયોગ કરતી નથી, પરંતુ તેના બદલે વપરાયેલો શબ્દ `જાહેર દૃષ્ટિમાં હોય તેવા કોઈપણ સ્થળે' છે. અમારા મતે બંને શબ્દો વચ્ચે સ્પષ્ટ ભેદ છે.

૨૮. એફઆઈઆરમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રથમ બાતમીદાર વિનોદ નાગર જ્યારે પરિસરના ગેટ પર પાર્ક કરેલી કાર પાસે ઉભો હતો ત્યારે અપીલકર્તા ૨ અને ૩ દ્વારા (તેને 'ચમાર' કહીને) તેનું અપમાન કરવામાં આવ્યું હતું. અમારા મતે, આ ચોક્કસપણે જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષનું સ્થળ હતું, કારણ કે ઘરનો ગેટ ચોક્કસપણે જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષનું સ્થળ છે. જો કથિત ગુનો ઈમારતની અંદર કરવામાં આવ્યો હોત અને જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષ ન હોત તો વાત અલગ હોત. જોકે, જો ગુનો ઈમારતની બહાર એટલે કે ઘરની બહાર લોનમાં કરવામાં આવ્યો હોય, અને તે લોન સીમા દીવાલની બહારના રસ્તા કે ગલીમાંથી કોઈ જોઈ શકતું હોય, તો લોન ચોક્કસપણે જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષનું સ્થળ ગણાશે. ઉપરાંત, જો મકાનની

અંદર ટિપ્પણી કરવામાં આવી હોય, પરંતુ જનતાના કેટલાક સભ્યો ત્યાં હોય (માત્ર સંબંધીઓ અથવા મિત્રો જ નહીં) તો પણ તે ગુનો બનશે કારણ કે તે જાહેર દૃષ્ટિમાં છે. તેથી, આપણે `જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષનું સ્થળ' શબ્દને `જાહેર સ્થળ' શબ્દ સાથે મૂંઝવવો ન જોઈએ. કોઈ સ્થળ ખાનગી હોઈ શકે છે છતાં પણ તે જાહેર દૃષ્ટિમાં હોઈ શકે છે. બીજી તરફ, જાહેર સ્થળનો સામાન્ય અર્થ એવો થાય કે જેની માલિકી સરકાર અથવા નગરપાલિકા (અથવા અન્ય સ્થાનિક સંસ્થા) અથવા ગ્રામસભા અથવા રાજ્યની કોઈ એજન્સી દ્વારા ધરાવવામાં આવતી હોય અથવા પટ્ટે આપવામાં આવી હોય, અને ખાનગી વ્યક્તિઓ અથવા ખાનગી સંસ્થાઓ દ્વારા નહીં.

૩૨. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે જ્યાં સુધી અપીલકર્તા નં. ૧, સ્વર્ણ સિંહનો સંબંધ છે, જો એફઆઈઆરના આક્ષેપો સાચા માની લેવામાં આવે તો પણ તેમનો કેસ અધિનિયમની કલમ ૩(૧)(10) ને આકર્ષતો નથી. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે એફઆઈઆરમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે પ્રથમ બાતમીદાર વિનોદ નગરે અપીલકર્તા નં. ૧ સ્વર્ણ સિંહને ફરિયાદ કરી કે તેમની પત્ની અને પુત્રી તેને 'ચુડા-ચમાર' કહીને અપમાનિત કરી રહ્યા છે, ત્યારે સ્વર્ણ સિંહે કહ્યું કે ખરેખર તે (વિનોદ નાગર) એક 'ચુડા-ચમાર' છે અને તેથી તેમણે કંઈ ખોટું કહ્યું નથી.

૩૩. અમે ઉપર જણાવ્યું છે કે આજના સંદર્ભમાં કોઈને 'ચમાર' કહેવું પણ સામાન્ય રીતે તે વ્યક્તિને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત સમાન છે. એફઆઈઆર વાંચવા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તા નં. ૧ સ્વર્ણ સિંહ તેની પત્ની અને પુત્રી સાથે વિનોદ નાગરનું અપમાન કરવામાં જોડાયા હતા, અને તેમણે 'ચમાર' શબ્દનો પણ અપમાનજનક અર્થમાં ઉપયોગ કર્યો હતો. જોકે, એફઆઈઆર વાંચવા પરથી એવું જોવા મળે છે કે સ્વર્ણ સિંહે આ અપમાનજનક શબ્દોનો જાહેર દૃષ્ટિમાં ઉપયોગ કર્યો ન હતો. એફઆઈઆરમાં એવું દર્શાવવા માટે કશું નથી કે જ્યારે સ્વર્ણ સિંહે આ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા ત્યારે જનતાનો કોઈ સભ્ય હાજર હતો, અથવા જે સ્થળે તેમણે આ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા તે એવું સ્થળ હતું જે સામાન્ય રીતે લોકો દ્વારા જોઈ શકાય. તેથી અમારા મતે અપીલકર્તા નં. ૧ સામે પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ કોઈ ગુનો બનતો નથી.

૨૭. કલમ ૩(૧) ની પેટા કલમ (10) દ્વારા અને હેઠળ નિર્ધારિત ઉપરોક્ત જરૂરિયાતોના પ્રકાશમાં કેસની હકીકતો ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

૨૭.૧ જ્યાં સુધી ફરિયાદીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, તેમણે દાવો કર્યો છે કે તેઓ અનુસૂચિત જાતિના સભ્ય છે.

૨૭.૨ તેમના ઉક્ત દાવાને સમર્થન આપવા માટે, સક્ષમ અધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ જાતિ પ્રમાણપત્ર પોલીસ ઓથોરિટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેની નકલ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવી હતી અને પોલીસને સબમિટ કરવામાં આવી હતી. આમ, ફરિયાદી અનુસૂચિત જાતિના સભ્ય હતા તે હકીકત પ્રમાણપત્ર દ્વારા પ્રસ્થાપિત થાય છે. આ હકીકત વિવાદિત નથી.

૨૭.૩ જ્યાં સુધી આરોપી અપીલકર્તાનો સંબંધ છે, તે વિવાદિત નથી કે આરોપી અપીલકર્તા અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય છે.

૨૭.૪ પોતાની ફરિયાદમાં, ફરિયાદીએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેમની અને આરોપી વચ્ચેના ઝઘડા/બોલાચાલી દરમિયાન, આરોપીએ તેમની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, અને તે દ્વારા, અપમાનજનક ટિપ્પણી કરી હતી.

૨૮. ફરિયાદીના જણાવ્યા મુજબ, તેમની અને આરોપી વચ્ચે કથિત ઝઘડો અને બોલાચાલી / ઝપાઝપી આરોપી–અપીલકર્તાની કેબિન–દુકાન પર થઈ હતી. ઘટનાસ્થળના પંચનામા પરથી રેકોર્ડ પર આવ્યું છે કે આરોપીની ઘડિયાળ રિપેરિંગની દુકાન/કેબિન રસ્તાની બાજુમાં મૂકવામાં

આવેલી કામચલાઉ પ્લાયવુડની કેબિન છે. અપીલકર્તાની કેબિનનું સ્થાન – સ્થિતિ "જાહેર દૃષ્ટિ" માં છે.

૨૮.૧ જોકે, ફરિયાદ/તેના લખાણ અને તેમાંના આક્ષેપોના પ્રકાશમાં પ્રશ્ન એ ઊભો થાય છે કે (એ) શું ફરિયાદ એટ્રોસિટી એક્ટની કલમ ૩(૧૦) ની પેટા કલમ (10) દ્વારા નિર્ધારિત જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરે છે અને તેનું પાલન કરે છે કે જેથી ઉક્ત જોગવાઈ આકર્ષી શકાય અને બીજો પ્રશ્ન એ ઊભો થાય છે કે (બી) કથિત રીતે અપીલકર્તા દ્વારા બોલાયેલ – ઉચ્ચારવામાં આવેલા શબ્દો (ફરિયાદમાં ઉલ્લેખિત) જનતાના સભ્યોની હાજરીમાં અથવા "જાહેર દૃષ્ટિમાં" બોલવામાં – ઉચ્ચારવામાં આવ્યા હતા, અને શબ્દો ફરિયાદીને અપમાનિત કરવા અને/અથવા ડરાવવાના "ઈરાદા" સાથે બોલવામાં / ઉપયોગમાં લેવાયા હતા કે નહીં.

૨૯. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧) (10) હેઠળની જોગવાઈ એવું ધારે છે અને માંગ કરે છે કે ફરિયાદ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત અને સાબિત કરવું જોઈએ કે ફરિયાદી અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્ય છે અને શબ્દો ફરિયાદી (જે અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્ય છે) ને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઉચ્ચારવામાં – બોલવામાં આવ્યા હતા અને આવું કૃત્ય એવા

સ્થળે થયું હતું જે જાહેર દૃષ્ટિ સમક્ષ હતું.

૩૦. હવે જ્યાં સુધી હાલના કેસની હકીકતોનો સંબંધ છે, ફરિયાદી દ્વારા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપ મુજબ, તેમની (એટલે કે ફરિયાદી) અને અપીલકર્તા વચ્ચે છેલ્લા ૨–૩ દિવસથી ઝઘડો ચાલી રહ્યો હતો અને ઘટનાની તારીખે, અપીલકર્તાએ, તેમની બોલાચાલી દરમિયાન તેમની (ફરિયાદીની) જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને તે રીતે તેમનું અપમાન કર્યું હતું.

૩૧. આગળ વધતા પહેલા, એ નોંધવું પ્રસ્તુત અને જરૂરી છે કે અપીલકર્તાના ભાઈ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ તેમની જુબાનીમાં અપીલકર્તા દ્વારા કથિત રીતે બોલાયેલા / ઉપયોગમાં લેવાયેલા શબ્દો / ભાષા વિશે કશું જ ઉલ્લેખ કર્યો નથી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એટલે કે અપીલકર્તાના ભાઈના જુબાનીના પુરાવામાં આ બાબતે એક અક્ષર પણ ઉચ્ચારવામાં આવ્યો નથી.

૩૧.૧ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ પોતાની જુબાનીમાં એવું નથી કહ્યું કે ઘટનાનો ઈતિહાસ જણાવતી વખતે ફરિયાદીએ તેમને કહ્યું હતું કે અપીલકર્તાએ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા અને ફરિયાદીને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી આવું કર્યું હતું.

૩૧.૨ આમ, ફરિયાદ સિવાય, અપીલકર્તાએ ઉક્ત શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હોવા વિશે કોઈપણ જગ્યાએ અથવા કોઈના દ્વારા કોઈ ઉલ્લેખ નથી. ઓથોરિટી સમક્ષ નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદમાંના આક્ષેપ સિવાય એ પ્રસ્થાપિત કરવા અને સાબિત કરવા માટે કોઈ પુરાવો નથી કે ઉક્ત કલમ દ્વારા વિચારવામાં આવેલી તમામ જરૂરિયાતો પ્રસ્થાપિત થઈ છે એટલે કે (એ) અપીલકર્તાએ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા (બી) તેણે ફરિયાદીને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા (સી) તેણે જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા.

૩૨. આ મુદ્દે, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે (એ) ફરિયાદીની તપાસ કરવામાં આવી નથી અને તેમના જુબાનીના પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા નથી (કારણ કે જુબાની નોંધાય તે પહેલાં જ તેમનું મૃત્યુ થયું હતું) આમ ફરિયાદમાંના આક્ષેપો અંગેના તેમના પુરાવા રેકોર્ડ પર નથી (બી) અન્ય બે વ્યક્તિઓ કે જેઓ કથિત રીતે ઘટના સમયે અને સ્થળે ફરિયાદી સાથે હાજર હતા અને જેમના નામ ફરિયાદમાં સાક્ષીઓ તરીકે ઉલ્લેખિત હતા, તેમની પણ તપાસ કરવામાં આવી નથી અને તેમની જુબાની નોંધવામાં આવી નથી; અને (સી) ખૂબ જ પ્રસ્તુત પાસું એ છે કે ફરિયાદીના ભાઈના પુરાવા નોંધાયા છે પરંતુ તેણે (એટલે કે ફરિયાદીના ભાઈએ) ઘટના વિશે તેના પુરાવામાં કંઈ જ કહ્યું નથી (તે ઘટનાના સ્થળે અને સમયે હાજર પણ ન

હતો).

૩૩. તેમની જુબાનીમાં (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪) ફરિયાદી અને અપીલકર્તા વચ્ચેના કથિત ઝઘડા કે બોલાચાલી દરમિયાન અપીલકર્તા કથિત રીતે શું બોલ્યા હતા તે અંગે એક અક્ષર પણ નથી.

૩૪. ફરિયાદીના ભાઈ (ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪) ના પુરાવા–જુબાનીની તપાસ કરવાથી અન્ય એક પ્રસ્તુત પાસું બહાર આવ્યું છે કે ઉક્ત સાક્ષીએ (એટલે કે ફરિયાદીના ભાઈએ) ઉક્ત બે વ્યક્તિઓનો કોઈ સંદર્ભ પણ આપ્યો નથી અને તેમની જુબાનીમાં ઉક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ એ એવો ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે ફરિયાદીના બે મિત્રો ઘટનાસ્થળે હાજર હતા અને/અથવા તેણે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓને જોયા હતા.

૩૪.૧ આમ, ઘટનાના સમયે અને સ્થળે કથિત રીતે હાજર બે વ્યક્તિઓની હાજરી કોઈપણ રીતે પ્રસ્થાપિત થતી નથી.

૩૫. એ પણ પ્રસ્તુત છે કે ટ્રાયલ ખરેખર શરૂ થાય તે પહેલાં ફરિયાદીના મૃત્યુને કારણે, ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા ફરિયાદીની તપાસ કરવામાં આવી નથી અને પરિણામે ફરિયાદીની ઉલટતપાસ થઈ શકી નથી.

૩૫.૨ તદુપરાંત, ફરિયાદીના ઉક્ત બે મિત્રો (જેમના નામો ફરિયાદી દ્ધારા ફરિયાદમાં ઘટના સમયે હાજર વ્યક્તિઓ તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની તપાસ ફરિયાદ પક્ષ દ્ધારા કરવામાં આવી નથી.

૩૫.૩ કોઈપણ સામગ્રી પરથી, કોઈપણ રીતે એ સાબિત થતું નથી કે ઘટના સમયે, ફરિયાદીના ઉક્ત બે વ્યક્તિઓ / મિત્રો (અથવા ફરિયાદી પોતે અને અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ) અપીલકર્તાની કેબિન–દુકાન પર હાજર હતા.

૩૬. આમ, એ સાબિત કરવા માટે કોઈ પુરાવો નથી – સિવાય કે ફરિયાદમાંનો આક્ષેપ – કે અપીલકર્તાએ ફરિયાદમાં દર્શાવેલ – કથિત શબ્દો બોલ્યા હતા અને/અથવા એ સાબિત કરવા માટે કે અપીલકર્તાએ જાહેર જનતાની કોઈપણ વ્યક્તિ એટલે કે ફરિયાદી સિવાય અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિની હાજરીમાં જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે (ફરિયાદમાં ઉલ્લેખિત) શબ્દો બોલ્યા હતા.

૩૭. ઉપર ચર્ચાયેલી હકીકતો અને હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ છતાં અને એ હકીકત હોવા છતાં કે ફરિયાદ પક્ષે પ્રસ્તુત અને જરૂરી હકીકતો સાબિત કરી નથી, જો એમ માની પણ લેવામાં આવે કે ફરિયાદ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કર્યું છે તો પણ એ હકીકત રહે છે કે ફરિયાદ પક્ષે વાજબી શંકાથી પર સાબિત

કર્યું નથી કે (આઈ) અપીલકર્તાએ શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ફરિયાદીનું અપમાન કરવાના ઈરાદાથી ફરિયાદીની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો; અને (આઈઆઈ) ઘટના સમયે અપીલકર્તાની કેબિન દુકાન પર ફરિયાદી અને અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ હાજર હતી અને કે (આઈઆઈઆઈ) ઘટના બની હતી અને અપીલકર્તાએ શબ્દો (ફરિયાદીની જાતિ) ઉચ્ચાર્યા હતા અને/અથવા કે તેણે ફરિયાદી સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિની હાજરીમાં કથિત શબ્દોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

૩૮. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, સ્વર્ણ સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ અને અનધર, (૨૦૦૮)૮ એસસીસી ૪૩૫ માં નોંધાયેલા કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનો અને નિષ્કર્ષને યાદ કરવો યોગ્ય છે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે:–

"૩૩. અમે ઉપર જણાવ્યું છે કે આજના સંદર્ભમાં કોઈને 'ચમાર' કહેવું પણ સામાન્ય રીતે તે વ્યક્તિને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત સમાન છે. એફઆઈઆર વાંચવા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તા નં. ૧ સ્વર્ણ સિંહ તેની પત્ની અને પુત્રી સાથે વિનોદ નાગરનું અપમાન કરવામાં જોડાયા હતા, અને તેમણે 'ચમાર' શબ્દનો પણ અપમાનજનક અર્થમાં ઉપયોગ કર્યો હતો. જોકે, એફઆઈઆર વાંચવા પરથી એવું જોવા મળે છે કે સ્વર્ણ સિંહે આ અપમાનજનક શબ્દોનો જાહેર

દૃષ્ટિમાં ઉપયોગ કર્યો ન હતો. એફઆઈઆરમાં એવું દર્શાવવા માટે કશું નથી કે જ્યારે સ્વર્ણ સિંહે આ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા ત્યારે જનતાનો કોઈ સભ્ય હાજર હતો, અથવા જે સ્થળે તેમણે આ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા તે એવું સ્થળ હતું જે સામાન્ય રીતે લોકો દ્વારા જોઈ શકાય. તેથી અમારા મતે અપીલકર્તા નં. ૧ સામે પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ કોઈ ગુનો બનતો નથી.

૩૯. આ મુદ્દે, એ પ્રસ્તુત છે કે ઘટનાના સ્થળે અને સમયે બે વ્યક્તિઓ (જેમના નામ ફરિયાદમાં ઉલ્લેખિત છે) ની હાજરી પ્રસ્થાપિત થતી નથી. ઉક્ત બે વ્યક્તિઓ અથવા તેમનામાંથી કોઈપણની કોર્ટ સમક્ષ તપાસ કરવામાં આવી નથી અને તેમની જુબાની નોંધવામાં આવી નથી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૪ ઘટનાના સમયે અને સ્થળે હાજર ન હતા, તેમ છતાં પણ તેમણે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓની હાજરી વિશે કંઈ પણ ઉલ્લેખ કર્યો નથી. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ એ પણ અપીલકર્તા દ્વારા કથિત શબ્દોના ઉપયોગ વિશે કશું જ કહ્યું નથી. આમ, કોઈ પુરાવો નથી કે (એ) કથિત ઘટના સમયે ફરિયાદી અને અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિની હાજરી હતી; અને (બી) અપીલકર્તાએ ખરેખર કથિત શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો; અને (સી) અપીલકર્તાએ જનતાના કોઈપણ સભ્ય / અપીલકર્તા અને ફરિયાદી સિવાય અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિની હાજરીમાં શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો; (ડી) અપીલકર્તાએ ખરેખર કથિત શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને તેણે ફરિયાદીને અપમાનિત કરવાના "ઈરાદા"

સાથે શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, અને આમ "ઈરાદો" પણ સાબિત થતો નથી.

૩૯.૧ આ ઉપરાંત, આમાંથી કોઈ પણ પાસું ફરિયાદમાં ઉલ્લેખિત નથી અને ફરિયાદ જરૂરી વિગતોથી વંચિત અને ખાલી છે.

૩૯.૨. આ સંદર્ભમાં, એવું જણાય છે કે જોકે તે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થતું નથી, તેમ છતાં જો એમ માની લેવામાં આવે કે અપીલકર્તાએ ફરિયાદી દ્ધારા ઉલ્લેખિત શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ફરિયાદીની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને તેણે ફરિયાદીને અપમાનિત કરવા અથવા ડરાવવાના ઈરાદાથી આવું કર્યું હતું તો પણ એવું માનવું શક્ય નથી કે કથિત શબ્દો જનતાના કોઈપણ સભ્યની હાજરીમાં અથવા ફરિયાદી પોતે અને અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિની હાજરીમાં ઉચ્ચારવામાં આવ્યા હતા.

૩૯.૩ આ મુદ્દે, એ યાદ કરવું પ્રસ્તુત છે કે (એ) પોતાની ફરિયાદમાં ફરિયાદીએ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે ઘટના સમયે અને સ્થળે બે વ્યક્તિ એટલે કે શ્રી પાટીલ અને શ્રી વ્યાસ તેમની સાથે હાજર હતા (બી) જોકે, ફરિયાદીના દાવાને પ્રસ્થાપિત કરવા માટે ફરિયાદીની પોતાની જ તપાસ કરવામાં આવી નથી (સી) બીજી તરફ અપીલકર્તાના ભાઈએ (એટલે કે ફરિયાદ

પક્ષના સાક્ષી ૪) ઉક્ત બે વ્યક્તિઓની હાજરી વિશે અને/અથવા ઘટનાસ્થળે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓ હાજર હોવાનું જોયા વિશે કશું જ ઉલ્લેખ કર્યો નથી. (ડી) ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૫ (જેને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા) એ પણ ઘટનાના સમયે અને સ્થળે ઉક્ત બે વ્યક્તિઓની હાજરી વિશે કશું જ કહ્યું ન હતું. આમ, ફરિયાદમાં જે બે વ્યક્તિઓની હાજરીનો ઉલ્લેખ છે તેમની તપાસ કરવામાં આવી નથી અને અન્ય કોઈ સાક્ષીએ ઉક્ત બે વ્યક્તિઓની હાજરી વિશે કોર્ટ સમક્ષ કશું જ કહ્યું નથી. આમ, ઘટનાસ્થળે અને ઘટના સમયે ફરિયાદી અને અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિની હાજરી ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા વાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત થતી નથી.

૪૦. જ્યારે હાલના કેસની ઉપર ચર્ચાયેલી હકીકતો અને હાલના કેસના રેકોર્ડ પરના ઉપર જણાવેલ પુરાવાઓની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉપરોક્ત અવલોકનોના પ્રકાશમાં ચકાસણી કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે હાલના કેસમાં પણ એવું પ્રસ્થાપિત કરવા માટે રેકોર્ડ પર કંઈ નથી કે જ્યારે અપીલકર્તાએ કથિત રીતે ફરિયાદી દ્વારા તેની ફરિયાદમાં ઉલ્લેખિત શબ્દો ઉચ્ચાર્યા ત્યારે જનતાનો કોઈ સભ્ય હાજર હતો.

૪૦.૧ ઉપરોક્ત ચર્ચા અને ઉપર ચર્ચાયેલા કારણો અને રેકોર્ડ પરના

પુરાવાઓ અને સ્વર્ણ સિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત અવલોકનોના પ્રકાશમાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આરોપના સંબંધમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિષ્કર્ષની પુષ્ટિ કરવી શક્ય નથી.

૪૦.૨ અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના સંબંધમાં હજુ એક દૃષ્ટિકોણ છે. ફરિયાદી દ્વારા તા. ૦૨/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદની ચકાસણી કરવી જરૂરી છે. ઉક્ત ફરિયાદ વાંચવા પરથી એવું ફલિત થાય છે કે ફરિયાદીએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેમના અને અપીલકર્તા વચ્ચે ઘડિયાળના સંદર્ભમાં મૌખિક બોલાચાલી શરૂ થઈ હતી જે તેમણે (એટલે કે ફરિયાદીએ) અપીલકર્તાને રિપેરિંગ માટે આપી હતી અને તે બોલાચાલી દરમિયાન અપીલકર્તાએ તેમની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. ફરિયાદમાં એવો કોઈ સંદર્ભ કે આક્ષેપ નથી કે અપીલકર્તાએ જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે તેમને (એટલે કે ફરિયાદીને) અપમાનિત કરવા અને/અથવા ડરાવવાના ઈરાદાથી તેમની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ફરિયાદીને અપમાનિત કરવા

અને/અથવા ડરાવવાના અપીલકર્તાના ઈરાદા વિશેનો આક્ષેપ ફરિયાદમાં સ્પષ્ટપણે ગેરહાજર છે. જ્યારે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે તેમનું નિવેદન નોંધ્યું ત્યારે પણ, ફરિયાદીએ એવું કહ્યું ન હતું કે દાવો કર્યો ન હતો કે અપીલકર્તાએ જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે તેમને અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી તેમની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. ફરિયાદમાં એવો આક્ષેપ નથી. આ ઉપરાંત, એ પણ પ્રસ્તુત છે કે બોલાચાલીનું કારણ અને ફરિયાદી અને અપીલકર્તા વચ્ચેની બોલાચાલીનો વિષય કથિત રીતે ફરિયાદી દ્વારા અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલી ઘડિયાળ હતી. ફરિયાદ મુજબ પણ, ફરિયાદી અને અપીલકર્તા વચ્ચે લગભગ ૨–૩ દિવસથી વિવાદ ચાલી રહ્યો હતો. આ સંજોગોમાં, એવું કહી શકાય નહીં, (અને એવો ફરિયાદીનો કેસ પણ ન હતો), કે અપીલકર્તાએ વિવાદ કે બોલાચાલી શરૂ કરી અથવા ઉભી કરી અને ફરિયાદીની જાતિનો ઉલ્લેખ એટલા માટે કર્યો કારણ કે ફરિયાદી અનુસૂચિત જાતિના સભ્ય છે અને/અથવા તેમનો ઈરાદો તેમને (એટલે કે ફરિયાદીને) જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે અપમાનિત કરવાનો હતો.

૪૦.૩ આ સંદર્ભમાં, આ તબક્કે, (૨૦૦૮) ૧૨ એસસીસી ૫૩૧ માં નોંધાયેલા ગોરીગે પેન્ટાઈયા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આંધ્રપ્રદેશ અને અન્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે.

"૬. હાલના કેસમાં, સમગ્ર ફરિયાદમાં પ્રતિવાદી નં. ૩ નો આક્ષેપ એ છે કે તા. ૨૭/૦૫/૨૦૦૪ ના રોજ, અપીલકર્તાએ તેમને તેમની જાતિના નામથી ગાળો આપી હતી. અધિનિયમની કલમ ૩(૧)(10) ની મૂળભૂત જરૂરિયાતો અનુસાર, ફરિયાદીએ એવો આક્ષેપ કરવો જોઈતો હતો કે આરોપી–અપીલકર્તા અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય ન હતો અને જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી આરોપી દ્વારા ઈરાદાપૂર્વક તેમનું (પ્રતિવાદી નં. ૩ નું) અપમાન કરવામાં આવ્યું હતું અથવા ડરાવવામાં આવ્યા હતા. આખી ફરિયાદમાં ક્યાંય એવો ઉલ્લેખ નથી કે આરોપી–અપીલકર્તા અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય ન હતો અને તેણે પ્રતિવાદી નં. ૩ ને જાહેર દૃષ્ટિમાં આવતા સ્થળે અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાનિત કર્યા હતા અથવા ડરાવ્યા હતા. જ્યારે ફરિયાદમાં ગુનાની મૂળભૂત બાબતો ખૂટતી હોય, ત્યારે આવી ફરિયાદ ચાલુ રાખવા દેવી અને અપીલકર્તાને ફોજદારી ટ્રાયલની કઠોર પ્રક્રિયાનો સામનો કરવાની ફરજ પાડવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ તરફ દોરી જતું સંપૂર્ણપણે ગેરવાજબી ગણાશે. (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)"

૪૦.૪ ઉપર ટાંકવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં, એવું ફલિત થાય છે કે ફરિયાદીએ ફરિયાદમાં એવો આક્ષેપ કરવો જોઈતો હતો, અને તે જરૂરી

હતું કે ફરિયાદ એ જાહેર કરે કે આરોપી–અપીલકર્તા અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિનો સભ્ય નથી અને અપીલકર્તાનો ઈરાદો જાહેર દ્દષ્ટિમાં આવતા સ્થળે તેમને (એટલે કે ફરિયાદીને) અપમાનિત કરવા અથવા ડરાવવાનો હતો અને આવા ઈરાદા સાથે તેણે તેની જાતિના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. હાલના કેસમાં, આ જરૂરિયાત ગેરહાજર છે અને તે ખૂટે છે. આ ઉપરાંત ઉક્ત પાસાઓ/હકીકતો સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થતા નથી. અપીલકર્તાના ભાગે આવો ઈરાદો પ્રસ્થાપિત કરવા માટે કોઈ પુરાવો રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો ન હતો અને ઉક્ત પાસું અથવા તત્વ અથવા જરૂરિયાત ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવી નથી.

૭૧. આમ, હાલના કેસમાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) ને આકર્ષવા માટેનું પ્રાથમિક, મૂળભૂત અને મુખ્ય તત્વ આક્ષેપિત, સાબિત અથવા પ્રસ્થાપિત થયું નથી. તેમ છતાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા સામે દોષસિદ્ધિ નોંધી છે.

૭૨. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો એ નિષ્કર્ષ ટકાવી શકાય નહીં કે ફરિયાદ પક્ષે અપીલકર્તા સામે અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની

કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ ગુનો સાબિત કર્યો છે.

૪૨.૧. પરિણામે, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુના માટે દોષસિદ્ધિ નોંધતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય સામેની અપીલ અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ઉક્ત ગુના માટે સજા ફરમાવતા હુકમ સામેની અપીલ માન્ય રાખવા પાત્ર છે અને કેસની હકીકતો અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તા આઈપીસીની કલમ ૩૨૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આરોપ માટે શંકાનો લાભ મેળવવા પાત્ર છે. તેથી, અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુનાના સંદર્ભમાં અહી શંકાનો લાભ આપવામાં આવે છે.

૪૨.૨ એટ્રોસિટી એક્ટની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળના ગુના માટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવતો વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો નિષ્કર્ષ ટકાઉ નથી અને તે જાળવી રાખવા પાત્ર નથી અને તેને રદ કરવાની જરૂર છે.

૪૨.૩ કેસની હકીકતો અને ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં અને ઉપર જણાવેલ કારણોસર હાલની અપીલમાં આક્ષેપિત ચુકાદો અને હુકમ એટલે કે સ્પેશિયલ કોર્ટ (એટ્રોસિટી), નં. ૭, અમદાવાદ દ્વારા સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ તા. ૨૪/૦૩/૨૦૧૪ નો ચુકાદો અને હુકમ ટકાવી રાખવા પાત્ર નથી અને

તેને ટકાવી શકાય નહીં.

પરિણામે, ઉપર ચર્ચાયેલા કારણોસર, સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ માં આરોપી–અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવતો વિદ્વાન સ્પેશિયલ કોર્ટ (એટ્રોસિટી) નં. ૭ અમદાવાદ દ્વારા પસાર કરાયેલ તા. ૨૪/૦૩/૨૦૧૪ નો ચુકાદો અને હુકમ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને આરોપી–અપીલકર્તાને શંકાનો લાભ આપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુનાના આરોપમાંથી નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવે છે અને અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુનાના આરોપના સંબંધમાં શંકાનો લાભ આપીને તે હદ સુધી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૪ હેઠળના ગુના માટેની દોષસિદ્ધિ અને સજા અંગેની અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

જ્યાં સુધી અપીલકર્તાને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ દોષિત ઠેરવતા નિષ્કર્ષ, નિર્ણય, ચુકાદા અને હુકમનો સંબંધ છે, તે ટકાઉ નથી અને નિર્ણય અને નિષ્કર્ષ રદ કરવા પાત્ર છે.

કેસની હકીકતોના પ્રકાશમાં અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રી અને રેકોર્ડ

પરના પુરાવાઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં અને ઉપરોક્ત કારણોસર અપીલકર્તાને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળના ગુનાના આરોપમાંથી નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવે છે, અને સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ માં અપીલકર્તાને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળ ગુનો કરવા માટે દોષિત ઠેરવતો વિદ્વાન સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) કોર્ટ નં. ૭ નો તા. ૨૪/૦૩/૨૦૧૪ નો ચુકાદો, નિર્ણય અને હુકમ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૩(૧)(10) હેઠળના ગુના માટે અપીલકર્તા સામે દોષસિદ્ધિ નોંધતા સ્પેશિયલ (એટ્રોસિટી) કેસ નં. ૨૩/૨૦૧૨ ના તા. ૨૪/૦૩/૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને નિર્ણય સામેની અપીલ ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

કોર્ટને જાણ કરવામાં આવી છે કે અપીલકર્તા જામીન પર છે. તેથી, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જામીન અને જામીન ખત રદ થયેલ ગણાશે. જોકે એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે જો અપીલકર્તા કસ્ટડી/જેલમાં હોય તો જો અન્ય કોઈ ગુનામાં/માટે તેની જરૂર ન હોય તો તેને તાત્કાલિક મુક્ત કરવામાં આવશે. દંડની રકમ, જો કોઈ ચૂકવેલ હોય, તો તે તેને પરત

કરવામાં આવશે.

રેકોર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને તાત્કાલિક પાછા મોકલવામાં આવશે.

(કે. એમ. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

===

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

===